

DE IDEALE SAMENLEVING IN HET KLEIN

IKOC Noord-Scharwoude combineert onderwijs, opvang en zorg

De ideale samenleving wordt in Noord-Scharwoude gebouwd, waar in het Integrale Kind en Ouderen centrum (IKOC) jong en oud samen wonen, leren en spelen. Grenzen worden niet door muren, maar door respect bepaald.

Dat was een betekenisvolle ontmoeting met (de inmiddels gepensioneerde) bestuurder Alfred Bakker van Allente, directeur-bestuurder Ingeborg Korthals van het Horizon Zorgcentrum en huisvestingsadviseur Floor Driessen van ICSzorg over het nieuwe IKOC in Noord-Scharwoude. Allente, een organisatie voor onderwijs en opvang, en Horizon gaan in het dorp een centrum met 50 zorgappartementen, een basisschool voor 200 leerlingen en kinderopvang

voor 35 kinderen realiseren. Het programma van eisen is inmiddels vastgesteld en na de selectie van de architect en de aanbesteding staat het centrum er naar verwachting in 2025. Ingeborg: "Hoe mooi is het dat je je kinderen naar school brengt en daarna op visite gaat bij opa en oma. Het samen leven is essentieel om je menswaardig te voelen en levenswijsheid te delen; dat leidt tot de mooiste verhalen. Ouderen zijn onderdeel van de samenleving en verdienen een fijne plek, waar ze ook met hun beperkingen de eigen regie kunnen houden. Hoe mooi is het om dat fysiek te realiseren in een gebouw waarin iedereen zich vrij kan bewegen. We gebruiken het principe van de leefcirkels; iedereen is vrij tenzij. Een 'leefcirkel' is een zorgtechnologie voor mensen met dementie. Een bewoner draagt een tag bij zich, die zijn bewegingsruimte 'op maat' inregelt. Dat kun je ruimtelijk vertalen door slim te werken met afscheidingen, zoals een hegje voor bewoners met dementie. Het is een combinatie van technologie en praktische dingen. Mensen mogen gaan en staan waar ze kunnen; zolang het veilig voor zichzelf en voor anderen is. Zo kan heel subtiel een signaal afgaan wanneer ze bepaalde zones passeren." Alfred: "Een school moet een thuis zijn waar kinderen zich veilig voelen. Dat geldt ook voor de huisvesting van ouderen. Daarom is groepsvorming belangrijk en dat geldt ook voor medewerkers. Een school moet kinderen uitdagen en nieuwsgierig maken; het zijn plekken

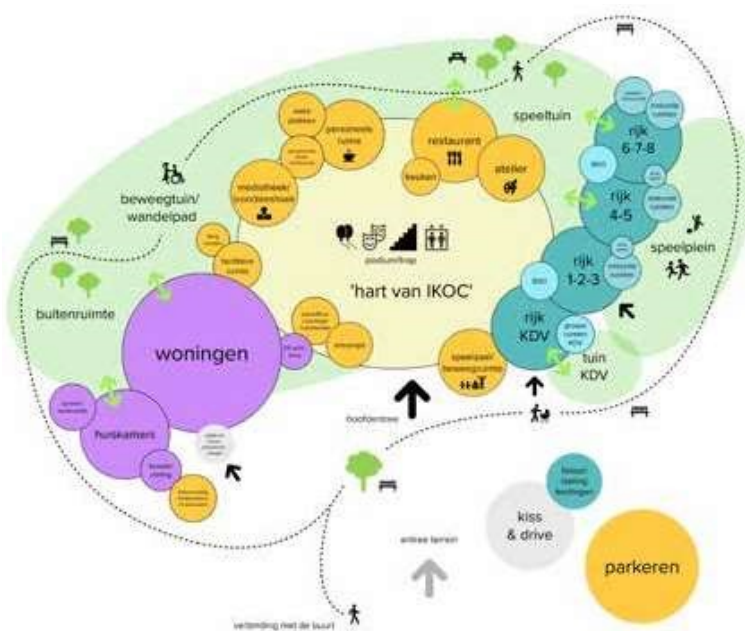

Foto Karin Meijer

waar kinderen iets nieuws kunnen leren, zodat we ze voorbereiden op de maatschappij met zoveel verschillen en diversiteit. Het gaat om de combinatie van leren en levenservaring opdoen. Bij het IKOC staan ontmoeting, samen leren, samen vieren en samen leven voorop. Daarom vind je er geen glazen wanden en komen kinderen en ouderen binnen in een open ontmoetingsruimte, waar ze door een gastvrouw verder worden geleid. Ik zie geen bezwaren als straks een meneer met een rollator het onderwijsdeel inloopt, zolang het de veiligheid maar niet in gevaar brengt. Voor mij eindigt veiligheid wanneer er geen respect meer is voor diegene die het betreft. Denk aan jongeren die ouderen voor de gek gaan houden. Veiligheid valt niet te definiëren en is persoons- en situatieafhankelijk. Je moet vooral mensen in hun waarde laten en dat leren kinderen in het IKOC.”

BALANS VINDEN

“We proberen met het IKOC een kleine maatschappij te creëren en daarmee ook een voorportaal voor een betere toekomst”, vertelt Elfred, “het zorgen voor en respecteren van elkaar is een belangrijke voorwaarde

voor het bieden van goede zorg en opvang. Dat is de motor en daar toetsen we onze visie aan.” Ingeborg knikt: “We leven een beetje in een egocentrische samenleving, met ons werk, vrienden en pleziertjes. Het is daarom goed om kinderen te leren dat zorgen voor de ander natuurlijk is en dat er niet altijd iets tegenover hoeft te staan. Je krijgt er iets voor terug, namelijk bewustwording en een meer sociale kijk op de samenleving en op het milieu.” Elfred: “En dat begint al op de basisschool met het scheiden van plastic, papier en restafval.”

DEZELFDE DEUR

Floor: “Het project kenmerkt zich door verschillende opdrachtgevers met een sterke gedeelde visie op samenleven, maar met eigen gebruikerswensen en wet- en regelgeving. Denken vanuit de behoefte van ouderen met fysieke beperkingen is totaal anders dan ruimten voor 0-4-jarigen. De architect moet in staat zijn al die accenten te vertalen en vooral samenhangend te benaderen. Dat betekent vloeiende overgangen waar het kan, maar ook aandacht voor het detail; een kleurvlak op de vloer betekent voor een oudere iets anders dan voor een kind. Het is ▶

Vlnr Floor Driessen, Elfred Bakker en Ingeborg Korthals

“Voor mij eindigt veiligheid wanneer er geen respect meer is voor diegene die het betreft”

de kunst de balans te vinden in een groter gebouw met verschillende zones, waarbij je de gebruiker de mogelijkheid wil geven het te ontdekken. Er is een belangrijk verschil tussen rondwandelen en dwalen en verdwaald raken. Dat verschilt per leeftijds- en doelgroep. Natuurlijke elementen gaan samen met domotica en smart technology, maar vragen ook om afstemming. Het gebouw, de tuinen eromheen en de hele buurt eromheen hangen samen en zijn gericht op ontmoeting.” Ingeborg: “Een deel van onze bewoners heeft of krijgt te maken met dementie, maar als je het gebouw op een natuurlijke manier inricht, met hulp van technologie, komen ouderen ook op plekken waar ze mogen komen. Als je een deur dichthoudt hebben mensen de neiging om naar buiten te willen; als hij open staat is het vanzelfsprekend. Je kunt met je gebouw zoveel doen. De belangrijkste boodschap is dat je het met elkaar wilt doen en met elkaar een community wilt vormen.”

SAMEN DELEN

Elfred: “We hebben de buurt uitgenodigd om mee te denken op basis van een vlekkenplan. Behoud het bestaande groen en zorg voor verkeersveiligheid waren de belangrijkste wensen. Daarom denken we aan een afsluitbare kiss en ride zone die ook speelplaats wordt. De kinderen komen straks vooral uit de wijk en het dorp en de ouderen wat breder uit de regio. Het is heel goed mogelijk dat je straks met je eigen opa en oma in een gebouw zit. Ouderen die in de buurt wonen zijn van harte welkom om aan activiteiten deel te nemen.” Ingeborg knikt: “Iedereen komt door dezelfde deur naar binnen en daar heb je gescheiden delen en werelden, die we op een natuurlijke manier willen laten samenhangen. De school wil graag een atelier; hoe mooi is het

dat bewoners daar samen met kinderen kunnen schilderen en kleien. Er komt een mooi restaurant bij de zorg dat gemeenschappelijk gebruikt wordt. Kinderen en ouderen kunnen er met de buurt koken en eten. In het IKOC komt een speelzaal voor kinderen die fysio ook gaat gebruiken voor ouderen en buurtbewoners.”

GROEN EN VERKEER

Elfred: “We willen de buitenruimte inrichten met moestuinen en kleinvee, zodat kinderen ook leren om voor hun omgeving te zorgen en met producten leren werken. We betrekken daarom ook een landschapsarchitect om een zo aantrekkelijk mogelijke buitenomgeving te maken, die goed aansluit bij de groene omgeving. Buitenruimte vinden we net zo belangrijk als de binnenomgeving. Je hebt allerlei fantastische ontwikkelingen en dan is de vraag of het financieel haalbaar is. Wij toetsen het aan de kwaliteit van leven en dan mag het best wat meer kosten, ook al is het rendement soms lastig meetbaar. Een extra investering in pv-panelen en minder verbruik van fossiele brandstoffen staan naast het belang van socialiseren en het vormen van je persoonlijkheid. We willen onze medewerkers binden door een aantrekkelijke werkomgeving te bieden. Daarom komt er een gezamenlijke personeelskamer voor alle medewerkers met gemeenschappelijke werkplekken. Dat is ook kwaliteit van leven.” Ingeborg knikt: “Er komen veel mensen stage lopen, snuffelstages en artsen. We willen ook een leer- en werkbedrijf voor mensen met een niet Nederlandse achtergrond zijn en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Iedereen is hier straks van harte welkom.”

▶ Kijk voor meer informatie op www.icszorg.nl.

PROJECTINFORMATIE

Project

Nieuwbouw IKOC met een kindcentrum en 50 zorgappartementen

Opdrachtgever

Allente, Zorgcentrum Horizon en de gemeente Dijk en Waard

Adviseur

ICSzorg

Volume

Onderwijsdeel 1209 m², opvangdeel 243 m² en zorgdeel 4.336 m²

Ingebruikname

Voorjaar 2025